

Finlands scouter blev hundra år

I fjol hade ett sekel förgått sedan scoutrörelsen i Finland grundades. För att uppmärksamma detta jubileum har Marko Paavilainen författat en megabok¹, på 240 sidor i kvartformat, på det välrenommerade förlaget på Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Boken är kronologiskt-tematiskt uppställd. De första tio åren 1910–19 rubriceras Broderskap över gränserna. Då rörelsen grundades i Finland hörde landet fortfarande till Ryssland. Redan 1911 förbjöds den och detta måste man veta för att förstå den entusiasm den finska ungdomen visade scoutingen efter att landet blivit självständigt. Ett Finlands Scoutförbund kunde grundas på grundval av alla de kårer som då fanns. Under inbördeskriget 1918 uppfattades scoutrörelsen som ”vit”, eller högervänd, vilket ledde till att man inom den efter kriget starkt framhävde sin opolitiska inriktning. Både nykterheten som var aktuell genom förbudslagen, det vill säga ett absolut förbud mot utskänkning, konsumtion och försäljning av alkohol, och den tidens språkpolitik som i scoutsammanhang betydde en strävan efter en nationell finsk scouting berörde rörel-

sen. Vad som hände i samhället i stort satte alltså sin prägel på scoutingen under de första tio åren och budskapet var ständig anpassning och samförstånd.

Trots detta budskap splittrades rörelsen under det kommande decenniet, samtidigt som antalet medlemmar ökade och internationaliseringen tilltog, inte minst genom att scouter från Finland deltog i internationella storläger, såkallade *jamborees*. Man tävlade om medlemmarna med skyddskårens ungdomsverksamhet bland pojkar och Lotta Svärd-rörelsens verksamhet bland flickor, bägge rörelser med hemvärn som mål. Därför underströks scoutingens prägel som en politiskt sett högerinriktad organisation. Detta i sin tur kritiserades på många håll, säkerligen på grund av utvecklingen i Centraleuropa. Under kriget 1939–44 förenades pojkscouterna i ett förbund, Suomen Partioikajärjestö, och flickscouterna i ett annat, Suomen Partiotyttöjärjestö. Tyvärr visade det sig att pojkförbundet sympatiserade med Hitler-Jugend, vilket dels ledde till protester inom rörelsen, dels kom att inverka menligt på scoutrörelsens rykte efter kriget.

Efter kriget var problemen inom scoutingen som inom hela landet stora och många. Bristen på vuxna manliga ledare var besvärande, och de internationella förbindelserna

¹ Paavilainen, Marko 2010. *Aina valmiina. Partioilike Suomessa 1910 – 2010*. Helsinki: SKS. 540 s. Ill.

kapades för en tid på grund av ekonomiska svårigheter och problemen med att resa utomlands. Lägren, som tidigare varit till för att lära de unga samarbete, naturkunskap, praktiska färdigheter under mindre bekväma förhållanden än hemma med mera fick nu prägel av att vara tillställningar för återuppbyggnad och restitution av det som kriget ställt till med. Man samlades till såkallade talkoläger (talko kommer från det finska ordet *talkoot*, som innebär att man hjälps åt ömsesidigt och utan betalning) för att tillsammans bygga upp samhället.

Efter andra världskriget förbjöds flera organisationer verka i Finland, bland annat flera ungdomsorganisationer med anknytning till skyddskåren och Lotta Svärd. Det ledde till ett ökat intresse för scoutingen som ansågs vara mindre politiskt belastad, västvänd, internationell och ägnad att fostra demokratiska medborgare. Scoutingen växte också på grund av att ett större antal barn hade fötts strax efter kriget och nu kom i den åldern då scoutverksamheten blev lustfylld. Flickscoutingen gav sina medlemmar utmärkta chanser till mångsidig kunskap och verksamhet både inom hemmet och i naturen samt att lära sig ledarskap medan pojkarna specialiserade sig på lägerliv i skog och på hav. Under 1970-talet minskade antalet medlemmar igen, säkerligen beroende på en minskande nativitet, en förnyelse behövdes och den tvåspråkiga organisationen Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter grundades 1972 i ett försök att fräscha upp rörelsen så att den skulle passa den moderna ungdomen. Scoutingen i samhället blev ett levande tema och för att understryka annorlundaheten i relation till vad som varit knöt man kontakter med pionjärerna i Sovjet. Detta ledde till en ännu djupare kris med ett starkt minskat medlemsantal, och idag genomgår scoutingen i Finland igen en förändringsfas, kanske den största någonsin.

Boken är informativ för den som vill veta något om scoutingen i Finland. Interna verksamhetsformer och deras utveckling beskrivs, liksom också interna stridigheter. Historien bakom olika förtjänsttecken finns med och en ordlista över scout-ord publiceras. Olika register över ledare, personnamn och ortnamn kompletterar boken. Allt som allt kan man konstatera att ett mycket noggrant arbete har gjorts av författaren. Det intressanta med den förutom kanske beskrivningarna av vad som hände inom scoutingen i Finland är dennas relation till hur det finländska samhället utvecklades och förändrades under ifrågavarande tid. Rörelsen måste kryssa mellan att ha en ideologi som passade idealen i samhället oberoende av om höger- eller vänstervindar blåste, oberoende av om det var kyrkans röst som var starkast eller arbetarrörelsens ideal som fick en framskjuten roll. Scoutingen berodde också på synen på pedagogik och uppfostringsmetoder i ropet. När de förespråkade en fri fostran avspeglades detta också i scoutingen, när andra regler gällde syntes det i verksamheten bland scouterna. Hundra år av finländsk kultur sedd genom en ungdomsorganisations ögon presenteras här.

Boken är vacker och behaglig att läsa. Många frågor en inbiten scout kan tänkas ställa sig får svar. Många av dem som är aktiva i sin verksamhet tänker kanske inte på den historiska bakgrunden till olika skeenden och företeelser inom rörelsen. Ett gott exempel är utmärkelsestecknet Mannerheimsspännet som begåvats med en egen ”ruta” där man får veta varför general Mannerheim beslöt att ett sådant spänne skulle tillverkas, vem som planerade det, vem som framställde det och vem som skulle få det. Sådana ”inomscoutliga” teman presenteras för alla som vill veta någonting om dem.

Ulrika Wolf-Knuts